Sak 49/13

Til Studieutvalget, v/Johanne Spjelkavik

Fra kursansvarlig Arbeidsrett spesialemner, Tine Eidsvaag.

Forslag til endringer i spesialemnene JUS 251-1-A Arbeidslivets rett, JUS 251-2-A Arbeidsrett I og JUS 251-2-B Arbeidsrett II.

På bakgrunn av blant annet ny litteratur, vil jeg foreslå relativt omfattende endringer i fagenes betegnelser, godkjente hjelpemidler til eksamen, emnebeskrivelse og pensum.

Jeg ber om at endringene settes i verk fra og med høstsemesteret 2013. (Det haster altså litt med å få dem på plass.)

Forslagene gjelder:

1. Fagenes betegnelser:

«Arbeidsrett 1» bør endres til «Grunnleggende arbeidsrett».

«Arbeidsrett 2» bør endres til «Arbeidsrett fordypning».

Begrunnelse: Disse betegnelsene gir mer informasjon om innholdet i emnene.

(Betegnelsen på faget «Arbeidslivets rett» foreslås ikke endret.)

2. Godkjente hjelpemidler:

Særtrykk av arbeidsmiljøloven av 2005 skal ikke lenger være godkjent hjelpemiddel. Denne forandringen gjelder alle tre fag.

Begrunnelse: Etter at lovsamlingen nå kommer hvert år er det mindre behov for særtrykk.

(Hovedavtalen mellom LO og NHO for arbeidere skal stadig være godkjent hjelpemiddel for alle tre fag, her er det ingen endringer.)

3. Emnebeskrivelse/læringsutbytte/mål:

Emnebeskrivelsen endres på grunn av en endring av hvilke emner som tas opp i hhv Arbeidslivets rett; Arbeidsrett I (Foreslått «Grunnleggende arbeidsrett») og Arbeidsrett II (Foreslått: «Arbeidsrett fordypning»). Dessuten tilstrebes en modernisering av emnebeskrivelsen.

Forslag: Se nedenfor.

4. Pensum:

Pensum foreslås endret på grunn av at Henning Jakhellns lærebok fra 2006/2007 etter hvert er blitt noe utdatert, og det er ikke umiddelbare utsikter til noen ny utgave. Arne Fanebust kommer med en ny utgave (2013) av sin Innføring i arbeidsrett, og denne foreslås tatt inn som pensum på Arbeidslivets rett/Grunnleggende arbeidsrett. Fanebusts lærebok tar for seg færre emner enn det Jakhellns lærebok gjorde. Dette gjør det praktisk med noen endringer i hva som tas opp på Arbeidslivets rett/Grunnleggende arbeidsrett. Det blir mindre kollektiv arbeidsrett, samtidig som noen emner som tidligere var tatt opp på Arbeidsrett II (særlig kontrolltiltak/behandling av personopplysninger) er overflyttet til Grunnleggende arbeidsrett.

Pensum på Arbeidsrett II/Arbeidsrett fordypning har alltid vært et «smertensbarn». Det er svært vanskelig å finne oppdatert og sammenhengende litteratur av rimelig størrelse. Jan Fougner m fl.s bok fra 2004, *Kollektiv arbeidsrett*, vil stadig danne ryggraden i pensum her. Den er av naturlige årsaker ikke oppdatert på arbeidstvistloven av 2012, men her er det få materielle endringer, og det vil være mulig å bruke et lovspeil ved innlæringen. Det er noen endringer med hensyn til hvilke deler av boken som er pensum.

I tillegg til Fougner benyttes noen artikler, et bokkapittel (her foreslås ingen endringer fra tidligere), samt noen utdrag fra offentlige dokumenter (dette er nytt).

Forslag: Se nedenfor.

FORSLAG:

A. Jus 251-1-A Arbeidslivets rett:

A1. Godkjente hjelpemidler:

Forslag: Særtrykk av arbeidsmiljøloven av 2005 utgår fra listen.

A2. Emnebeskrivelse og læringsutbytte/mål

Forslag: «*Emnebeskrivelse:*

Arbeidslivets rett tar for seg rettsreglene omkring inngåelse av arbeidsavtaler, arbeidsgivers og arbeidstakers rettigheter og plikter mens arbeidsforholdet består og reguleringen av opphør av arbeidsavtaler. I tillegg tar vi opp kravene til arbeidsmiljøet. Faget tar sikte på å gi en oversikt over arbeidsrettens individuelle del. Den viktigste lov som regulerer den individuelle arbeidsretten er arbeidsmiljøloven, men en god del andre lover har betydning på det arbeidsrettslige området; blant annet tjenestemannsloven, ferieloven, personopplysningsloven og flere likebehandlingslover. I tillegg vil tariffavtaler og individuelle arbeidsavtaler fastlegge rettigheter og plikter i det enkelte arbeidsforhold.

Læringsutbytte/mål

Det kreves god kjennskap til den individuelle arbeidsrettens regler om inngåelse og opphør av arbeidsforhold og om rettigheter og plikter mens arbeidsforholdet består. Det kreves også god kjennskap til arbeidsmiljøreguleringen. I tillegg skal studentene ha oversikt over hva en tariffavtale er og av virkningene av at tariffavtale er inngått.

Etter endt kurs skal studentene kunne drøfte og ta stilling til rettsspørsmål på den individuelle arbeidsrettens område. Studentene skal kunne utrede og løse spørsmål som knytter seg til rettigheter og plikter i arbeidsforhold, herunder også individuelle rettigheter som har utspring i tariffavtaler. De skal kunne gjøre rede for grunnleggende metodiske spørsmål, bakgrunn og begrunnelser for reglene og for rettspolitiske perspektiver.»

A3. Pensum

Forslag til nytt pensum: Arne Fanebust: Innføring i arbeidsrett, 2013, s. 15-257 og s. 265-315, tilsammen 292 sider.

(Dette erstatter gjeldende pensum).

B. Jus 251-2-A Arbeidsrett I

B1. Betegnelse:

Forslag: Fagets navn skal være «Grunnleggende arbeidsrett».

B2. Godkjente hjelpemidler til eksamen:

Forslag: Særtrykk av arbeidsmiljøloven av 2005 utgår fra listen.

B3: Emnebeskrivelse/læringsutbytte/mål.

Jus 251-2-A Grunnleggende arbeidsrett.

Forslag:

«Emnebeskrivelse:

«Grunnleggende arbeidsrett» omhandler arbeidsforhold og arbeidsavtaler. Det er et kontraktsrettslig fag, men med innslag av blant annet forvaltningsrett. «Grunnleggende arbeidsrett» tar for seg rettsreglene omkring inngåelse av arbeidsavtaler, arbeidsgivers og arbeidstakers rettigheter og plikter mens arbeidsforholdet består og reguleringen av opphør av arbeidsavtaler. I tillegg tar vi opp kravene til arbeidsmiljøet. Faget tar sikte på å gi en oversikt over arbeidsrettens individuelle del. Den viktigste lov som regulerer individuelle arbeidsrett er arbeidsmiljøloven, men en god del andre lover har betydning på det arbeidsrettslige området; blant annet tjenestemannsloven, ferieloven,

personopplysningsloven og flere likebehandlingslover. I tillegg vil tariffavtaler og individuelle arbeidsavtaler fastlegge rettigheter og plikter i det enkelte arbeidsforhold.

Læringsutbytte/mål

Det kreves god kjennskap til den individuelle arbeidsrettens regler om inngåelse og opphør av arbeidsforhold og om rettigheter og plikter mens arbeidsforholdet består. Det kreves også god kjennskap til arbeidsmiljøreguleringen. I tillegg skal studentene ha oversikt over hva en tariffavtale er og av virkningene av at tariffavtale er inngått.

Etter endt kurs skal studentene kunne analysere, drøfte og ta stilling til rettsspørsmål på den individuelle arbeidsrettens område. Studentene skal kunne utrede og løse spørsmål som knytter seg til rettigheter og plikter i arbeidsforhold, herunder også individuelle rettigheter som har utspring i tariffavtaler. De skal kunne gjøre rede for metodiske spørsmål, bakgrunn og begrunnelser for reglene og for rettspolitiske perspektiver.»

B4. Pensum:

Forslag til nytt pensum:

Arne Fanebust: Innføring i arbeidsrett, 2013, s. 15-257 og s. 265-315, tilsammen 292 sider.

(Dette erstatter gjeldende pensum).

C. JUS 251-2-B Arbeidsrett II.

C1. Betegnelse:

Forslag: Fagets navn skal være «Arbeidsrett fordypning».

C2. Godkjente hjelpemidler til eksamen:

Forslag: Særtrykk av arbeidsmiljøloven av 2005 utgår fra listen.

C3: Emnebeskrivelse/læringsutbytte/mål.

Forslag:

«*Emnebeskrivelse:*

«Arbeidsrett fordypning» utvider perspektivet fra «Grunnleggende arbeidsrett», særlig med hensyn til internasjonal og kollektiv arbeidsrett. I tillegg tar vi opp arbeidstakers stilling ved overføring av virksomhet som et spesialtema.

Arbeidsretten er i økende grad internasjonalisert, ved at så vel arbeidsgivere som arbeidstakere beveger seg over landegrensene og ved at den norske arbeidsretten blir stilt overfor internasjonale krav. Praksis fra den europeiske menneskerettsdomstol samt fra organer som overvåker oppfyllelsen av den europeiske sosialpakt og konvensjoner fra den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO har økende betydning for innholdet i norsk arbeidsrett. Gjennom EØS-avtalen er Norge bundet av den EU-arbeidsrettslige reguleringen, men den norske arbeidsretten blir også sterkt påvirket av EU-regler om fri bevegelse av personer og tjenester, samt EU-konkurranseretten og reglene om offentlige anskaffelser.

I Norge vil de vesentligste arbeidsvilkår for de fleste arbeidstakere, herunder lønn og arbeidstid, være fastsatt ved tariffavtaleregulering. Videre spiller systemet for tariffoppgjør en vesentlig samfunnsøkonomisk rolle. Den kollektive arbeidsretten omhandler tariffavtalen som reguleringsinstrument, herunder systemene for fastsettelse av kollektive lønns- og arbeidsvilkår, vilkårene for arbeidskamp og kollektive tvisteløsningsordninger som mekling, lønnsnemnd og domstolen Arbeidsretten.

Ved overføring av virksomhet fra en arbeidsgiver til en annen vil arbeidstakerne som hovedregel ha rett til å følge med og å beholde samme arbeidsvilkår som tidligere. Dette reiser praktisk viktige problemstillinger som vil bli tatt opp under «Arbeidsrett fordypning».

Læringsutbytte/mål

Etter endt kurs skal studenten ha god kjennskap til hvordan EU/EØS-retten påvirker norsk arbeidsrett. Studenten skal ha kjennskap til den internasjonale reguleringen av arbeidsforhold, herunder god kjennskap til den menneskerettslige reguleringen i den europeiske menneskerettskonvensjon og den europeiske sosialpakt i den utstrekning disse får betydning på arbeidsrettens område.

Innenfor kollektiv arbeidsrett skal studenten ha god forståelse av tariffavtalen som reguleringsinstrument, god kjennskap til tariffavtalesystemet og det tariffrettslige tvisteløsningssystemet, særlig arbeidstvistloven. En skal også ha kjennskap til utviklingen bak og begrunnelsen for det tariffrettslige systemet, samt oversikt over de viktigste tariffområder.

Studentene skal ha god kjennskap til vilkårene for at det foreligger en overføring av virksomhet og de arbeidsrettslige virkningene av dette.

Studentene skal være i stand til å identifisere, drøfte og analysere problemstillinger innenfor ovennevnte felt. De skal kunne gjøre rede for metodiske spørsmål, bakgrunn og begrunnelser for reglene og for rettspolitiske perspektiver.»

C4. Pensum

Forslag til nytt pensum:

«Jan Fougner m.fl. Kollektiv arbeidsrett, 2004, s. 19-75, s. 107-150, 157-198, 228-240, 251-275, 288-351, 358-359, 427-454, tilsammen 277 sider

Kjetil Steinsvik, Sosial dumping og nasjonal regulering av arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår under EØS-reglene om fri bevegelighet for tjenester, i tidsskriftet "Arbeidsrett", vol. 4 nr. 1 (2007) s. 1-54, 54 sider

Evju, Stein: «Arbeidsrett i møte med Europa: Om utstasjonering, tjenestedirektiv og andre direktiver», Kritisk Juss 2009, s. 244-270, 27 sider.

Ruth Nielsen EU-arbejdsret, 2006 kap. 8 Ligestilling, 46 sider.

Arne Fanebust Innføring i arbeidsrett, 2013, s. 257-265 Virksomhetsoverføring, 8 sider.

Menneskerettighetsutvalgets rapport – Stortingets Dokument 16 (2011-2012) pkt. 21 (s. 110-113) og pkt. 38 (s. 227-234). Til sammen 11 sider.

NOU 2010: 1 Medvirkning og medbestemmelse i arbeidslivet, pkt. 6.1-6.2.5 (s. 75-84), pkt. 6.3 og 6.4 (s. 86-89) og kapittel 7 (s. 90-94), tilsammen 16 sider.

Samlet pensum 439 sider.»

(Dette erstatter gjeldende pensum.)

Bergen 11. juni 2013

Tine Eidsvaag

Kursansvarlig Arbeidsrett spesialemner.